

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

20 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte –Toma Nadejda,

Judecători – Boico Victor, Diaconu Iurie, Catan Liliana, Guzun Ion,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor dosarului, recursurile ordinare declarate de către avocatul Fencovschi Eugeniu în numele inculpatului și de către avocatul Rusnac Aliona în numele părții vătămate Glavan Galina, împotriva sentinței Judecătoriei Soroca, sediul Central din 17 februarie 2021 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 01 septembrie 2021, în cauza penală în privința lui

Ungurean Vadim XXXXXX.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 16.05.2019– 17.02.2021;

Instanța de apel: 17.03.2021 – 01.09.2021;

Instanța de recurs: 03.12.2021 – 20.06.2022.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Soroca, sediul Central din 17 februarie 2021, pronunțată în urma examinării cauzei penale în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, Ungurean Vadim a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal și i s-a stabilit pedeapsa, sub formă de 600 u.c., ce constituie 30 000 lei, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe termen de 2 (doi) ani.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Glavan Galina a fost admisă în principiu, lăsând ca asupra cuantumului sumei să se expună în ordine civilă.

S-a dispus a fi încasată de la Ungurean Vadim în contul statului, suma de 2 560 lei pentru efectuarea raportului de constatare nr. 201829D0211 din 24.10.2018, raportului de constatare nr. 201829D0201 din 26.10.2018 și raportului de constatare nr. 201829D0200 din 26.10.2018.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a se pronunța în cauza dată, în sensul enunțat, prima instanță a constatat că, *Ungurean Vadim, la 28.09.2018, în jurul orei 12:35, fiind documentat cu permis de conducere nr. XXXXXX eliberat la 22.04.2009 categoria „B”, fiind treaz, ignorând cerințele pct. 45.1) al Regulamentului Circulației Rutiere, aprobat prin Hotărârea*

Guvernului nr. 357 din 13.05.2009, care prevede că conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; situația rutieră, pct. 45.2 al Regulamentului Circulației Rutiere, care prevede că în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care nu pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, art. 47.1 lit. a) al Regulamentului Circulației Rutiere, care prevede că limitele maxime de viteză a vehiculelor pe drumurile publice, în localități este de 50 km/h iar în zonele rezidențiale și teritoriile adiacente drumului-20 km/h, pct. 42.3 al Regulamentului circulației rutiere, care prevede că „pe drumurile cu circulație dublu sens care au cel puțin două benzi într-o direcție este interzisă intrarea pe partea carosabilului destinată circulației în sens opus”, conducând automobilul de model VAZ 21102 cu n/î XXX XXX, pe traseul R-14.1 km 1, str. Ocolirii din or. Soroca, a intrat pe banda de circulație destinată sensului opus și s-a tamponat frontal cu automobilul de model „Dacia Logan” cu n/î XXX XXX, condus de cet. Glavan Nicolai, care avea în automobil ca pasager soția cet. Glavan Galina și minorul XXXX a.n.2014.

În conformitate cu raportul de constatare medico-legală nr. 201829D0201 din 26.10.18, leziunile corporale determinate la examinarea documentelor medicale pe numele cet. Glavan Galina se califică ca vătămare corporală MEDIE cu dereglare de sănătate de lungă durată. Potrivit raportul de constatare medico-legală nr. 201829D0211 din 24.10.18, leziunile corporale determinate la examinarea documentelor medicale pe numele cet. Glavan Nicolai se califică ca vătămare corporală UȘOARĂ cu dereglare de sănătate de scurtă durată. Potrivit raportul de constatare medico-legală nr. 201829D0200 din 26.10.18, leziunile corporale determinate la examinarea documentelor medicale pe numele cet. XXX XXXX se califică ca vătămare corporală UȘOARĂ cu dereglare de sănătate de scurtă durată.

Prima instanță a stabilit că, prin acțiunile sale intenționate Ungurean Vadim a comis infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (1) Cod penal cu indicii de calificare: încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

- procurorul în Procuratura Soroca, Haric Evghenii, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței, în partea ce ține de aplicarea pedepsei complementare în privința inculpatului Ungurean Vadim - privarea dreptului de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani;

- avocatul Rusnac Aliona în numele părții vătămate Glavan Galina, prin care a solicitat casarea sentinței în latura civilă, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri de admitere a acțiunii civile, cu dispunerea încasării de la Ungurean Vadim în folosul Galinei Glavan a prejudiciului material și moral în cuantumul solicitat.

3.1 În conținutul cererii de apel depuse, procurorul a invocat că, instanța a stabilit just circumstanțele cauzei, însă nefondat și neîntemeiat i-a aplicat inculpatului pedeapsa complementară, or, sancțiunea prevăzută la art. 264 alin. (1) Cod penal prevede „amendă în mărime de până la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 2 ani”, fapt ce denotă că pedeapsa complementară „privarea dreptului de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani”, poate fi aplicată, doar în cazul în care persoana a fost condamnată la pedeapsă cu închisoarea. Astfel, fiind aplicată lui Ungurean Vadim o pedeapsă sub formă de amendă, instanța nu urma să aplice pedeapsa complementară - privarea dreptului de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani.

3.2 În conținutul cererii de apel depuse, avocatul Rusnac Aliona în numele părții vătămate Glavan Galina a invocat că, partea vătămată a prezentat probe, prin care a justificat suma solicitată a prejudiciului material, totodată, a motivat și cuantumul solicitat a prejudiciului moral, nefiind clară cauza care a determinat instanța să lase acțiunea spre examinare în ordine civilă. A menționat apărătorul, că cauza dată a fost pe rol din 2019, deci 2 ani partea vătămată a venit în ședințele de judecată, a cheltuit bani pentru a se deplasa la Soroca, urmând suplimentar să suporte cheltuieli pentru a se adreseze în ordine civilă. Consideră apărătorul, că acțiunea înaintată urmează a fi admisă integral, deoarece este motivată și întemeiată.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 01 septembrie 2021 au fost admise apelul procurorului și al avocatului Rusnac Aliona în numele părții vătămate Galina Glavan, a fost casată parțial sentința în cauză, în latura penală și civilă, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Ungurean Vadim a fost considerat condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal și conform acestei legi i s-a stabilit pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 600 (șase sute) unități, ce constituie 30 000 (treizeci mii) lei.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Galina Glavan s-a admis parțial, în latura prejudiciului moral și s-a dispus încasarea în beneficiul ultimei de la inculpatul Ungurean Vadim a sumei de 60 000 (șaizeci mii) lei cu titlu de prejudiciul moral cauzat prin infracțiune.

În rest, dispozițiile sentinței, cu privire la admiterea în principiu a acțiunii civile în partea prejudiciului material cauzat prin infracțiune, cu privire la corpuri delictive și cheltuieli judiciare, s-a menținut fără modificări.

4.1 În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat în decizie că, în ședința judiciară, părțile în proces nu au prezentat și nu au solicitat admiterea unor noi probe, nefiind solicitată verificarea și reaprecierea acelor probe care deja sunt anexate la dosar, sentința primei instanțe nefiind contestată sub aspectul stabilirii circumstanțelor de fapt ale cauzei și nici în latura încadrării juridice a acțiunilor inculpatului, sentința fiind criticată în latura pedepsei complementare aplicată lui

Ungurean Vadim și în latura civilă.

În ce privește dezacordul procurorului-apelant cu soluția primei instanțe în latura pedepsei complementare aplicată inculpatului, sub formă de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani, instanța de apel l-a considerat fondat, considerând că soluția instanței privitor la aplicarea față de Ungurean Vadim în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, a pedepsei complementare sub formă de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani, este neîntemeiată, bazată pe aprecierea eronată a prevederilor legale stipulate la sancțiunea normei aplicate.

Reieșind din textul sancțiunii prevăzute la art. 264 alin. (1) Cod penal, instanța de apel a statuat că inculpatul poate fi sancționat în baza acestui articol, în cazul aplicării amenzii, - fără aplicarea pedepsei complementare, întrucât fraza "*cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 2 ani*" se referă doar la pedeapsa cu închisoare prevăzută la sancțiunea art. 264 alin. (1) Cod penal.

Efectuând o analiză a sancțiunilor prevăzute de Codul penal, instanța de apel a constatat, că în cazul în care pedeapsa complementară este prevăzută pentru mai multe feluri de pedepse principale din sancțiunea articolului, legislatorul indică expres, că pedeapsa complementară se aplică "*în toate cazurile*". Deci, în cazul art. 264 alin. (1) Cod penal, pedeapsa complementară de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport este prevăzută doar pentru pedeapsa principală - închisoare, nefiind indicat că aceasta poate fi aplicată în toate cazurile.

Referitor la criticile părții vătămate Glavan Galina incluse în apel, vis-a-vis de soluția instanței pe marginea acțiunii civile, instanța de apel le-a consideră parțial fondate, iar soluția primei instanțe, pe marginea acțiunii civile, este una pripită.

Privitor la repararea daunei morale, instanța de apel a rezumat că solicitarea încasării sumei de 200 000 lei, urmează a fi admisă parțial, în acest sens, apreciindu-se caracterul și suferințele fizico-psihoice suportate de către partea vătămată în urma acțiunilor infracționale ale inculpatului.

Reiterând prevederile articolelor 219 alin. (2) pct. 4), (3) pct. 1), 220 alin. (2) și (3) Cod de procedură penală, 1998 alin. (1), 2036 alin. (1) și (2), 2037 alin. (1) Cod civil și ținând cont de faptul că, în urma faptei infracționale, Glavan Galina a suportat suferințe fizice și psihice, instanța de apel a concluzionat că pentru suferințele suportate, urmează să fie încasată suma de 60 000 lei, considerată o sumă proporțională cuantumului despăgubirilor morale și pe măsură să aducă o satisfacție echitabilă părții vătămate.

Cât privește repararea prejudiciului material cauzat prin infracțiune, instanța de apel a considerat că în această parte, instanța corect a statuat că acțiunea civilă urmează a fi lăsată spre soluționare în ordine civilă. Această soluție a fost motivată prin faptul că, la acțiunea civilă au fost anexate mai multe bonuri fiscale și ordine de plată, inclusiv contracte cu privire la acordarea serviciilor medicale de către instituții medicale din Republica Ucraina, iar copiile acestor acte nu coroborează între ele și vin în contradicție cu unele invocări atât a părților, cât și a specialiștilor

nu sunt suficiente pentru confirmarea faptului, că cheltuielile suportate sunt consecința faptei prejudiciabile ale inculpatului, în acest aspect fiind necesare probe suplimentare.

Instanța de apel a menționat că inculpatul pretinde că a recuperat o parte din prejudiciu, și anume suma de 10000 lei, fapt care de asemenea urmează a fi verificat în instanța de drept civil.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către:

- avocatul Fencovschi Eugeniu în numele inculpatului, prin care invocând incidența *pct. 6*) a dispozițiilor alin. (1) art. 427 Cod de procedură penal, solicită admiterea recursului, casarea deciziei, în partea încasării din contul inculpatului a prejudiciului moral suferit de partea vătămată Glavan Galina, în sumă de 60 000 lei;

- avocatul Rusnac Aliona în numele părții vătămate Glavan Galina, prin care invocând incidența *pct. 6*) a dispozițiilor alin. (1) art. 427 Cod de procedură penal, solicită admiterea recursului, casarea parțială a sentinței și a deciziei, în latura acțiunii civile, cu admiterea integrală a acesteia și încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate Glavan Galina a prejudiciului material în mărime de 204 381 lei și moral în sumă de 200 000 lei.

5.1 În susținerea recursului avocatul Fencovschi Eugeniu în numele inculpatului invocă că:

- instanța de apel a acceptat solicitarea părții vătămate referitor la încasarea despăgubirii pentru prejudiciul moral suferit, care este în legătură directă cu fapta prejudicială;

- instanța de apel a omis să analizeze declarațiile martorului Voleac Lilian, medicului traumatolog, care fiind audiat în prima instanță a declarat că intervenția chirurgicală suportată de Glavan Galina nu are legătură cu accidentul rutier. Deși din materialele cauzei penale, rezultă lipsa legăturii dintre accidentul rutier și intervenția chirurgicală, instanța de apel a ajuns la concluzie diferită, totodată nejustificând motivele pe care s-a bazat soluția respectivă;

- instanța de apel a aplicat legea cu caracter retroactiv, pe când fapta prejudiciabilă a fost comisă în timp ce erau în vigoare prevederile Codului civil vechi.

5.2 În susținerea recursului avocatul Rusnac Aliona în numele părții vătămate Glavan Galina invocă următoarele:

- eronat și nejustificat, fără o motivare corespunzătoare, instanța de apel a încasat suma de 60 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și nu a ținut cont în deplină măsură de circumstanțele speței;

- neîntemeiat instanțele de judecată nu au încasat prejudiciul material, deoarece partea vătămată a prezentat probe, prin care a justificat suma solicitată, 2 ani a cheltuit bani pentru a se deplasa la instanțele de judecată din or. Soroca și va fi urma să mai suporte cheltuieli și pentru adresare în ordine civilă;

- în înscrisurile prezentate, este indicat că până la accident Glavan Galina nu a suferit de careva maladii legate de oase și era sănătoasă.

6. La recursul ordinar declarat de către avocatul Rusnac Aliona în numele părții vătămate Glavan Galina, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință avocatul Fencovschi Eugeniu în numele inculpatului, care pledează pentru inadmisibilitatea acestuia, deoarece nu îndeplinește cerințele de formă și conținut.

7. La recursurile ordinare declarate de către avocatul Rusnac Aliona în numele părții vătămate Glavan Galina și de către avocatul Fencovschi Eugeniu în numele inculpatului, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul, care pledează pentru inadmisibilitatea acestora, ca fiind vădit neîntemeiate, deoarece lipsesc temeiuri de casare a deciziei instanței de apel.

8. Judecând recursurile ordinare declarate în prezenta cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul Penal lărgit constată că recursul avocatului Fencovschi Eugeniu declarat în numele inculpatului urmează a fi respins, iar recursul avocatului Rusnac Aliona declarat în numele părții vătămate Glavan Galina urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

În conformitate cu art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit dispoziției art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

8.1 Cu referire la recursul ordinar declarat de către avocatul Fencovschi Eugeniu în numele inculpatului, Colegiul statuează că:

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este vădit neîntemeiat.

Potrivit recursului declarat de avocatul Fencovschi Eugeniu în numele inculpatului, rezultă că acesta invocă dezacordul cu decizia instanței de apel în partea încasării din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate a prejudiciului moral în sumă de 60 000 lei, făcând referire în acest sens la erorile de drept prevăzute la *pct. 6)* alin. (1) art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, potrivit cărora *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în următoarele temeiuri: 6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozițioul hotărârii*

sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că motivele și temeiurile invocate de recurent nu s-au confirmat în urma cercetării materialelor cauzei, argumentând în acest sens următoarele.

Potrivit prevederilor art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

Colegiul penal lărgit menționează că acțiunea civilă exercitată în cadrul procesului penal are ca obiect tragerea la răspunderea delictuală a persoanei responsabile potrivit legii civile, pentru prejudiciul produs prin săvârșirea faptei care face obiectul acțiunii penale. Prejudiciul solicitat de partea civilă prin intermediul acțiunii avansate în fața instanței împotriva inculpatului, trebuie să reprezinte o consecință directă a infracțiunii deduse judecării, atât în cazul pretinderii recuperării prejudiciului material, cât și celui moral.

Angajarea răspunderii civile delictuale pentru prejudiciile cauzate prin fapta proprie presupune existența cumulată a celor patru condiții sau elemente constitutive, respectiv: prejudiciul, fapta ilicită, raportul de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu, vinovăția autorului faptei ilicite și prejudiciabile.

Răspunderea civilă delictuală sau reparatorie are ca primă finalitate repararea prejudiciului cauzat, iar prejudiciul reprezintă condiția dar și măsura răspunderii reparatorii, întrucât aceasta se angajează numai în limita prejudiciului injust cauzat.

În conformitate cu normele civile, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial. Pentru exercitarea acțiunii civile în procesul penal sunt necesare anumite condiții. În primul rând este necesar de constatat că infracțiunea a provocat un prejudiciu. Prejudiciul trebuie să fie material, moral sau fizic. Legătura de cauzalitate între infracțiunea săvârșită și prejudiciul reclamat – o altă condiție de exercitare a acțiunii civile. Pentru a se putea pretinde repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune, se cere ca acesta să fie cert. Caracterul cert al prejudiciului înseamnă că acesta este un prejudiciu sigur, s-a produs în realitate, poate fi evaluat.

Art. 219 Cod de procedură penală, prevede că acțiunea civilă în procesul penal poate fi intentată la cererea persoanelor fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale, morale sau, după caz, le-a fost adusă daună reputației profesionale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia. Persoanele fizice și juridice cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală pot înainta o acțiune civilă privitor la despăgubire prin: 1) restituirea în natură a obiectelor sau a contravalorii bunurilor pierdute ori nimicite în urma săvârșirii faptei interzise de legea penală; 2) compensarea cheltuielilor pentru procurarea bunurilor pierdute ori nimicite sau restabilirea calității, aspectului comercial, precum și repararea bunurilor deteriorate; 3) compensarea venitului ratat în urma acțiunilor interzise de

legea penală; 4) repararea prejudiciului moral sau, după caz, a daunei aduse reputației profesionale.

În speță, instanțele inferioare just au statuat că, în rezultatul comiterii de către inculpatul Ungurean Vadim a faptei ilicite, părții vătămate Glavan Galina i-a fost cauzat un prejudiciu.

Astfel, Colegiul penal lărgit susține constatarea instanței de apel, potrivit căreia, *„în urma faptei infracționale, la Glavan Galina s-a constatat traumă cranio-cerebrală acută închisă însoțită de comoție cerebrală și fractura fosei acetabulare pe dreapta fără deplasare, din care cauză ultima a suportat suferințe fizice și psihice”*.

Colegiul penal apreciază ca declarative argumentele apărării prin care se invocă faptul că *decizia nu cuprinde motivele pe care s-a bazat soluția de admitere parțială a acțiunii civile, odată ce lipsește legătura directă între fapta prejudiciabilă și prejudiciul moral suferit*, or, inculpatul Ungurean Vadim, solicitând examinarea cauzei penale în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, a recunoscut ca săvârșită fapta de încălcare a regulilor de securitate a circulației, ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății cet. Glavan Galina, iar instanța de apel just a constatat că părții vătămate Glavan Galina i-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin fapta comisă de Ungurean Vadim la 28 septembrie 2018.

Instanța de recurs mai notează și faptul că, din analiza deciziei recurate a stabilit că erorile de drept invocate în recursul avocatului Fencovschi Eugeniu, nu și-au găsit confirmare, dat fiind faptul că, argumentele indicate, în esență au fost abordare în decizia instanței de apel.

Cu referire la presupusa greșită aplicare a legii civile în timp, invocată de avocatul Fencovschi Eugeniu în recursul declarat în numele inculpatului, Colegiul penal stabilește că deși, fapta de care a fost recunoscut vinovat Ungurean Vadim a fost săvârșită la 28.09.2018, instanța de apel corect a aplicat în speță prevederile Codului civil nou (după modificările operate prin Legea nr. 133/2018, în vigoare din 01.03.2019).

Potrivit art. 5 al Legii nr. 1125-XV pentru punerea în aplicare a Codului civil al Republicii Moldova, *soluționarea situațiilor juridice în curs de realizare la data intrării în vigoare a Codului civil al Republicii Moldova se va efectua în conformitate cu articolul 7 al acestuia*. Iar art. 7 alin. (4) al aceleiași legi prevede că, *ori de câte ori actele legislative sau normative fac trimitere la Codul civil, la un anumit articol sau la dispoziții abrogate ori modificate, sau la articolele renumerotate ulterior prin Legea nr. 133/2018, trimiterea se consideră a fi făcută la dispozițiile corespunzătoare care le înlocuiesc sau la articolul renumerotat*.

Călăuzindu-se de prevederile legii enunțate supra, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel întemeiat a aplicat în speță prevederile Codului civil nou, odată ce, prevederile articolelor reiterate în decizie, în esență, au suferit schimbări în numerotare.

În consecință, Colegiul Penal lărgit opinează că argumentele punctate în recursul declarat de către avocatul Fencovschi Eugeniu în numele inculpatului, nu

sunt incidente cauzei deferite judecării, fapt ce determină incontestabil concluzia de respingere a acestuia, recursului avocatului Fencovschi Eugeniu, ca inadmisibil.

8.2 Cu referire la recursul ordinar declarat de către avocatul Rusnac Aliona în numele părții vătămate Glavan Galina, Colegiul constată că:

Din textul recursului rezultă că recurentul critică decizia în partea acțiunii civile, indicând că instanța de apel a pronunțat o decizie în acest sens nemotivată, ceea ce denotă prezența temeiului pentru recurs prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Astfel, Colegiul penal lărgit reamintește că declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor ce a fost declarat.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal ori civil au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

La chestiunile de fapt se atribuie următoarele aspecte: dacă fapta reținută a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate supra, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Relevant este de specificat în acest context că, hotărârea instanței de apel potrivit art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă, printre altele, și temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Deci, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, urma să se expună motivat în partea admiterii acțiunii civile, or, pronunțând o nouă hotărâre prin care a admis parțial acțiunea civilă și a dispus încasarea prejudiciului moral, nu a motivat soluția în acest sens.

Potrivit materialelor cauzei, partea vătămată Glavan Galina a înaintat acțiune civilă în prezentul proces penal, solicitând încasarea de la inculpatul Ungurean Vadim în beneficiul său a prejudiciului material în sumă de 204 381 lei și a prejudiciului moral în mărime de 200 000 lei (f.d.179-180, Vol.I).

Potrivit sentinței, acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Glavan Galina a fost admisă în principiu, lăsând ca asupra cuantumului sumei să se expună în ordine civilă.

Sentința a fost contestată cu apel și de către avocatul Rusnac Aliona în numele părții vătămate Glavan Galina.

La rândul său, instanța de apel fiind învestită cu judecarea apelurilor depuse în cauză, a admis apelul avocatului Rusnac Aliona în numele părții vătămate Galina Glavan, a casat parțial sentința, și în latura civilă, și a pronunțat o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Galina Glavan a fost admisă parțial, în latura prejudiciului moral și s-a dispus încasarea în beneficiul ultimei de la inculpatul Ungurean Vadim a sumei de 60 000 (șaizeci mii) lei cu titlu de prejudiciul moral cauzat prin infracțiune.

În rest, dispozițiile sentinței, cu privire la admiterea în principiu a acțiunii civile în partea prejudiciului material cauzat prin infracțiune, s-a menținut fără modificări.

Colegiul penal lărgit atestă că, reiterând prevederile Legii procesual penale și civile și operând cu noțiuni generale, instanța de apel în decizie nu și-a motivat soluția cu privire la cuantumului prejudiciului moral încasat de la inculpatul Ungurean Vadim în beneficiul părții vătămate Glavan Galina.

Întemeiat instanța de apel a concluzionat că *suferințele suportate de partea vătămată Glavan Galina, urmează a fi proporționale cuantumului despăgubirilor morale ce vor fi retribuite, urmând a fi încasată o sumă pe măsura ca această compensație să poată aduce satisfacție persoanei vătămate, însă motivarea că, suma de 60 000 lei, în opinia Colegiului penal este în coraport cu suferințele cauzate și consecințele produse, fiind pe măsură să aducă o satisfacție echitabilă părții vătămate, Colegiul penal lărgit o consideră insuficientă, în termeni vagi.*

Colegiul notează că, hotărârile pronunțate de instanțele de fond trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

Motivarea insuficientă efectuată de instanța de apel, se apreciază ca un viciu de judecată care afectează hotărârea adoptată și reprezintă temei legal de a casa decizia atacată și a dispune rejudecarea cauzei în instanța de apel.

La același segment, Colegiul penal lărgit amintește, că potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, în primul rând, rolul instanțelor judecătorești naționale este să decidă asupra admisibilității probelor, precum și asupra relevanței și ponderii acestora pentru pronunțarea deciziei judecătorești.

Rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. O decizie motivată oferă părții posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs.

Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției. Prin urmare, dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar și obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au

fost acceptate sau respinse. (§ 30, 31 cauza *Fomin vs R. Moldova*, decizia din 11 octombrie 2011).

Totodată, Colegiul penal lărgit consideră temeinică critica expusă în recursul avocatului Rusnac Aliona cu privire la încasarea prejudiciului material, din considerentele ce urmează.

După cum s-a menționat anterior, acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Galina Glavan, în latura prejudiciului material cauzat prin infracțiune, a fost admisă în principiu de instanțele de fond, lăsând ca asupra cuantumului sumei să se expună în ordine civilă.

După cum s-a constatat în decizia instanței de apel, fapt confirmat și din analiza materialelor cauzei penale, la acțiunea civilă a părții vătămate Glavan Galina au fost anexate mai multe bonuri fiscale și ordine de plată, inclusiv contracte cu privire la acordarea serviciilor medicale de către instituții medicale din Republica Ucraina.

Potrivit dispoziției art. 387 alin. (3) Cod de procedură penală, instanța de judecată, poate să admită în principiu, acțiunea civilă, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă doar în cazuri excepționale când, pentru a stabili exact suma despăgubirilor convenite părții civile, ar trebui amânată judecarea cauzei.

La caz, Colegiul penal constată netemeinicia soluției instanțelor inferioare de admitere în principiu a acțiunii civile, în latura prejudiciului material, odată ce partea vătămată clar și-a expus pretențiile pecuniare față de inculpat, anexând la acțiunea civilă acte, bonuri de plată, documente, asupra cărora instanțele de fond urmau să se expună și să le dea o apreciere, în final dispunând fie admiterea, fie respingerea acțiunii civile.

Astfel, instanța de recurs nu a identificat careva situații excepționale ce au determinat soluția instanțelor de admitere în principiu a acțiunii civile formulate de Glavan Galina, în latura prejudiciului material.

Circumstanțele expuse atestă că, instanța de apel nu a judecat cauza penală în condițiile prescrise de lege, fapt ce a afectat soluția instanței, prin urmare temeiurile invocate de avocatul Rusnac Aliona în numele părții vătămate Glavan Galina, găsindu-și confirmarea.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, când eroarea admisă nu poate fi corectată la această etapă a procedurilor.

Astfel, Colegiul penal conchide că la caz sunt incidente temeiurile pentru recurs prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, ceea ce duce la casarea parțială a deciziei instanței de apel în latura civilă, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către aceeași instanță, în alt complet de judecată, deoarece erorile comise de către instanța de apel, nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură.

9. La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual-penale și ținând cont de motivele casării deciziei atacate și practica CEDO, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

10. În conformitate cu articolele 434, 435 alin. (1) pct. 1), 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Respinge recursul ordinar declarat de către avocatul Fencovschi Eugeniu în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 01 septembrie 2021, în cauza penală în privința lui *Ungurean Vadim XXXXX*, ca inadmisibil.

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Rusnac Aliona în numele părții vătămate Glavan Galina, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 01 septembrie 2021, în cauza penală în privința lui *Ungurean Vadim XXXXXX*, în latura civilă și dispune rejudecarea cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, dispozițiile hotărârii atacate, se mențin.

Decizia este irevocabilă în partea menținerii hotărârii atacate și nu se supune căilor de atac în partea dispusă rejudecării cauzei.

Decizia motivată este pronunțată la **04 august 2022**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Boico Victor

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion